

МОДУЛЬ № 1.

Психолого-педагогічні основи методики викладання у вищій школі.

Змістовний модуль 1.

Тема 1.1. Реформа вищої освіти в Україні (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про вищу освіту взагалі та реформу вищої освіти в Україні; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Структура освіти в Україні.
2. Основні вимоги до методики викладання у вищій школі.
3. Основні вимоги до організації навчання.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

- Кредитно-модульна система.

Література:

1. Бойко Є.М. Сучасний стан і напрямки реформування системи вищої освіти/ Є.М.Бойко// Фінанси України.- 1999,- № 9.- С.46-52.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посіб для слух. закл. підвищ, кваліф. системи вищ. освіти/ Я.Я.Болюбаш; Мін. Освіти України.- К.: Компас, 1997.- 63 с.
3. Кузь В. Вища освіта України: нове наукове дослідження /В.Кузь// Рідна школа. - 1999.- №12.- С.54-55.
4. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі: курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 1.2. Болонський процес в Україні (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про реформу вищої освіти в Україні в рамках виконання Болонського процесу; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Вища освіта України в контексті Болонського процесу.
2. Основні параметри Болонського процесу.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

- Болонський процес в Україні.
- Основні види інноваційних технологій.

Література:

1. Бойко Є.М. Сучасний стан і напрямки реформування системи вищої освіти/ Є.М.Бойко// Фінанси України.- 1999,- № 9.- С.46-52.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посіб для слух. закл. підвищ, кваліф. системи вищ. освіти/ Я.Я.Болюбаш; Мін. Освіти України.- К.: Компас, 1997.- 63 с.
3. Кузь В. Вища освіта України: нове наукове дослідження /В.Кузь// Рідна школа. - 1999.- №12.- С.54-55.
4. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі: курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 1.3. Організації навчально-виховного процесу у вищій школі (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про організацію навчально-виховного процесу у вищій школі; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Організація учбового процесу.
2. Форми організації навчання.

Література:

1. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посіб для слух. закл. підвищ, кваліф. системи вищ. освіти/ Я.Я.Болюбаш; Мін. Освіти України.- К.: Компас, 1997.- 63 с.

2. Граф В., Ильясов Н.Н., Ляудис В.Я. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов. М.: Изд-во МГУ, 1981.-79 с.

3. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 1.4. Іноваційні форми навчально-виховного процесу у вищій школі (проблемна лекція, лекція -візуалізації т.д.). (практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно організації, формування та принципів учбової діяльності; особливості проведення інноваційних лекційних форм; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Діяльність викладача в аудиторії.
2. Особливості проведення проблемної лекції..
3. Сутність лекції-візуалізації.
4. Особливості проведення лекції удвох.
5. Переваги та недоліки при проведенні лекції із раніше запланованими помилками.
6. Особливості проведення лекції прес - конференції.
7. Засоби взаємодії викладача зі студентами.

Завдання для самостійної роботи:

Додаткові питання

1. В чому полягають відмінності лекції візуалізації та лекції прес-конференції.?
2. Розкрийте переваги та недоліки при проведенні проблемної лекції.
3. Поясніть проблеми використання лекції удвох.

Література:

1. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.

2. Гальперин П.Я. Психология как объективная наука. Избр. Психологические труды. – М., Воронеж, 1998.

3. Давыдов В.В. Проблемы развивающего обучения. – М., 1996.

4. Давыдов В.В. Теория развивающего обучение. – М., 1996.

5. Ляудис В.Я. Формирование учебной деятельности студентов. – М., 1989.

6 . Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 1.5. Форми учбових занять та методика їх проведення (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання слухачів про психологічні відмінності традиційної та інноваційної стратегії організації навчання у вищій школі; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Особливості проведення лекційних занять у вищій школі.
2. Основні функції лекції та її методика проведення.
3. Особливості проведення семінарських та практичних занять у вищій школі.
4. Вибір форм співробітництва, адекватних рівню засвоєння.
5. Управління викладачем міжособистісним спілкуванням та взаємовідносинами.
6. Оцінка якості викладання.

Завдання для самостійної роботи:

Додаткові питання

1. Визначте педагогічні умови використання різноманіття типів навчальних задач, форм контролю, форм заохочення студентів,

2. Як організувати ефективне співробітництво викладача з студентами у процесі розв'язання навчальних завдань?

Теми рефератів:

1. Сучасні проблеми викладання психології в ВУЗі.
2. Використання групових, індивідуальних та фронтальних форм навчальної роботи.

Література:

1. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.
  2. Ляудис В.Я. Методика преподавания психологии. – М., 1989.
  3. Панибратцева З.М. Методика преподавания психологии. – М., 1979.
  4. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии. – Питер. 2006.
- . Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі: курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2012 - 29с.

МОДУЛЬ № 2.

Психологічні особливості педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Змістовний модуль 2.

Тема 2.1. Особливості професії "людина-людина".(практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно педагогічної діяльності викладача вищої школи, розглянути основні характеристики професії "людина-людина", їх здібності, та основні складові; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Особливості професії "людина -людина".
2. Основні компоненти праці викладача.
3. Основні вимоги до особистості викладача.
4. Відмінності професійного спілкування.

Література:

1. Основы педагогики и психологии высшей школы / Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.
2. Рыданова И.И. Основы педагогического общения / И.И.Рыданова. - М.:Просвещение, 1998. - 158с.
3. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н.Обозов. - М.:Знание, 199.-192с.
4. Основы педагогики и психологии высшей школы /Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.
- 5 . Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі: курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 2.2. Формування психологічної культури особистості (практ. 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно поняття психологічна культура, розглянути основні рівні психологічної культури, організації та проведення педагогічного спілкування; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Поняття психологічна культура.
2. Основні рівні психологічної культури.
3. Основні задачі, які вирішує виклад під час педагогічної діяльності..

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

1. Формування психологічної культури особистості.

2. Шляхи формування особистісних якостей, значущих для професійного становлення молодих викладачів.

3. Структура професійної діяльності викладача.

Література:

1. Бойко Є.М. Сучасний стан і напрямки реформування системи вищої освіти/ Є.М.Бойко// Фінанси України.- 1999,- № 9.- С.46-52.

2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посіб для слух. закл. підвищ, кваліф. системи вищ. освіти/ Я.Я.Болюбаш; Мін. Освіти України.- К.: Компас, 1997.- 63 с.

3. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі: курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 2.3. Спеціальні здібності викладача вищої школи.

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно педагогічної діяльності викладача вищої школи його здібності, та основні складові педагогічної майстерності; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Професійна компетентність викладача.

2. Особливості педагогічного вміння.

3. Компоненти комунікативного вміння викладача.

4. Способи формування комунікативності як професійно значущої якості вчителя.

5. Спеціальні здібності викладача вищої школи.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

1. Професійні та особистісні якості викладача.

2. Професійна деформація у педагогічній діяльності.

Література:

1. Основы педагогики и психологии высшей школы / Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.

2. Рыданова И.И. Основы педагогического общения / И.И.Рыданова. - М.:Просвещение, 1998. - 158с.

3. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н.Обозов. - М.:Знание, 199.-192с.

4. Основы педагогики и психологии высшей школы /Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.

5 . Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі: курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 2.4. Сутність педагогічної майстерності (практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно педагогічної майстерності викладача вищої школи його здібності, та основні складові педагогічної майстерності; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Сутність педагогічної майстерності.

2. Основні компоненти педагогічної техніки.

3. Поняття та структура педагогічної майстерності.

4. Рівні педагогічної майстерності.

5. Способи формування педагогічної майстерності.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

1. Професійні та особистісні якості викладача.

2. Професійна деформація у педагогічній діяльності.

Література:

1. Бойко Є.М. Сучасний стан і напрямки реформування системи вищої освіти/ Є.М.Бойко// Фінанси України.- 1999,- № 9.- С.46-52.

2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посіб для слух. закл. підвищ. кваліф. системи вищ. освіти/ Я.Я.Болюбаш; Мін. Освіти України.- К.: Компас, 1997.- 63 с.

3. Кузь В. Вища освіта України: нове наукове дослідження /В.Кузь// Рідна школа. - 1999.- №12.- С.54-55.

4. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 2.5. Професійні помилки в діяльності викладача (практ. 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно професійних помилок в професійній діяльності викладача вищої школи, та основні вимоги до педагогічної діяльності; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Вклад різних вчених в розробку вимог до діяльності викладача.
2. Типологічні помилки в діяльності викладача.
3. Основні вимоги до педагогічної діяльності викладача.
4. Заповідь сучасного викладача.
5. Основні уміння педагогічного спілкування.
6. Стили педагогічного спілкування.
7. Психологічні бар'єри спілкування вчителя.

Література:

1. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н.Обозов. - М.:Знание, 199.-192с.

2. Основы педагогики и психологии высшей школы /Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.

3. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

4. Тимченко Н.М. Основы делового общения / Н.М. Тимченко. - Харьков, 1992. - 180с.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати на тему:

1. Способи формування комунікативності як професійно значущої якості вчителя.
2. Професійні особливості мовленнєвої діяльності вчителя.
3. Основні уміння педагогічного спілкування.
4. Стили педагогічного спілкування.
5. Психологічні бар'єри спілкування вчителя.
6. Особливості подолання помилок допущених педагогом у процесі своєї професійної діяльності.

Тема 2.6-2.7. Прояви професіоналізму і майстерності викладача у рішеннях педагогічних задач (практ. 4 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання магістрів стосовно поняття "професіоналізм та майстерність", розглянути види та способи вирішення педагогічних завдань.

План:

1. Прояви професіоналізму та майстерності викладача.
2. Поняття та основні компоненти педагогічної задачі.
3. Основні види педагогічних задач.
4. Основні етапи вирішення педагогічних задач.
5. Причини непрофесійного рішення педагогічних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

1. Педагогічна майстерність в діяльності педагога вищої школи.
2. Професіоналізм як важлива характеристика в професійній діяльності педагога.

Література:

1. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н.Обозов. - М.:Знание, 199.-192с.
2. Основы педагогики и психологии высшей школы /Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.
3. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 2.8. Структура, динаміка педагогічних конфліктів (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно педагогічних конфліктів; розглянути джерела, причини виникнення та види педагогічних конфліктів; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Поняття та види конфліктів.
2. особливості педагогічних конфліктів.
3. Педагогічний конфлікт: структура, сфера, динаміка.
4. Джерела і причини виникнення педагогічних конфліктів.

Література:

1. Донченко Е.А. Личность: конфликт, гармония / Донченко Е.А., Титаренко Т.М. - К., 1989. - 175с.
2. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н.Обозов. - М.:Знание, 1990. - 192с.
3. Основы педагогики и психологии высшей школы /Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.
4. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 2.9. Поведінка вчителя у конфліктних ситуаціях та профілактика конфліктів (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання фахівців стосовно педагогічних конфліктів; розглянути основні стилі поведінки вчителя у конфліктних ситуаціях; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Ефективність вирішення конфліктних ситуацій.
2. Основні стилі поведінки вчителя у конфліктних ситуаціях.
3. Основні помилки вчителя при виборі стилів поведінки у конфліктних ситуаціях.

Література:

1. Донченко Е.А. Личность: конфликт, гармония / Донченко Е.А., Титаренко Т.М. - К., 1989. - 175с.
2. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н.Обозов. - М.:Знание, 1990. - 192с.
3. Основы педагогики и психологии высшей школы /Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.
4. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.

Тема 2.10. Вирішення конфліктних ситуаціях та профілактика педагогічних конфліктів (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання фахівців стосовно педагогічних конфліктів; розглянути основні способи вирішення конфліктних ситуацій; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Основні методи при вирішенні конфліктних ситуацій.

2. Роль викладача при вирішенні конфліктних ситуацій.
3. Основні етапи посередництва в конфліктній ситуації.
4. Якими якостями повинен володіти посередник?

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

1. Причини виникнення складних педагогічних конфліктів.
2. Особливості поведінки педагогів у конфліктних ситуаціях (гендерний аспект).
3. Розвиток і завершення педагогічних конфліктів (технологія дозволу і правила безконфліктного спілкування).

Література:

1. Донченко Е.А. Личность: конфликт, гармония / Донченко Е.А., Титаренко Т.М. - К., 1989. - 175с.
2. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н.Обозов. - М.:Знание, 1990. - 192с.
3. Основы педагогики и психологии высшей школы /Под. ред. А.В.Петровского. - М.Просвещение, 1998.- 306с.
4. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі:курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2016 - 72с.